

Creu de Terme de Sant Adrià

Sant Adrià de Besòs

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: El Besòs - Carrer d'Extremadura, 1
Alçada: 8

Coordenades:

Latitud: 41.422523425654
Longitud: 2.211151426704
UTM Est (X): 434082
UTM Nord (Y): 4585963

Classificació

Número de fitxa: 08194 - 5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Any: 1944
Autoria de l'element: Josep Maria Pericàs i Morros
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Però en algunes zones ha saltat el revestiment de pedra artificial deixant els ferros al descobert.
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL (1105-I, Acord de Ple del 31/07/2003).
Número inventari: Si (IPA)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Simbòlic
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Sant Adrià de Besòs (Plaça de la Vila, 12 - 08930)
Autoria de la fitxa: Equip de treball de l'Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs "Isabel Rojas Castroverde" (ASAB)

Data de registre de la dj., 02/11/2017 - 01:00

fitxa:

Data de la darrera revisió: dv., 07/05/2021 - 01:00

Descripció

Creu de terme ubicada a la cruïlla de l'avinguda de les Corts Catalanes, els carrers d'Extremadura i Concili de Trento en una zona enjardinada en el límit dels termes municipals de Sant Adrià de Besòs i Barcelona. És de pedra artificial i està constituïda per un basament cúbic sobre el qual s'alça quatre pilastres de fust cilíndric i llis amb motllura formada per tres filets semicirculars rematada per una triple corona d'anells troncocònics. Al centre de la base hi ha un fust cilíndric que sosté la creu, que s'alça damunt un capitell de forma troncocònica invertida, amb decoració vegetal. Té els quatre braços iguals, de forma troncocònica, revestits amb relleus que simulen cordes teixides a espiga. El punt central de la creu està ressaltat amb un cercle de secció cilíndrica també decorat amb relleus d'inspiració vegetal. Té una inscripció de la data d'inauguració de la creu (1944).

Observacions:

La creu senyala simbòlicament el límit del municipi, és un símbol de la resistència de Sant Adrià de Besòs davant de l'intent d'annexió d'aquest municipi per part de Barcelona i Badalona.

Història

Les creus de terme són monuments escultòrics que assenyalen els límits d'una població. Aquesta, en concret, assenjala el límit simbòlic entre Sant Adrià de Besòs i Barcelona. Al llarg de la història, la població adrianenca s'ha vist sotmesa a diferents intents d'annexions per part dels municipis veïns. El primer d'aquests intents es remunta al 1697 per part de Santa Coloma de Gramenet, la qual sol·licità l'annexió argumentant que degut a la invasió de les tropes franceses a Sant Adrià la població va quedar totalment destrossada i en absoluta pobresa, fet que incapacitava la seva administració autònoma. Això no obstant, el Bisbat la va denegar. El següent intent fou al 1859, tenint com a responsable l'arquitecte Ildefons Cerdà amb el seu pla d'eixample barceloní al marge dret del Besòs, situat als actuals barris de la Verneda, la Catalana, el Besòs i la Mina, per crear un gran parc que servís de pulmó de Barcelona. Aquest però, tampoc va prosperar. Anys més tard, el 1867, Santa Coloma ho va tornar a intentar, aquesta vegada al·legant que els veïns i les veïnes de Sant Adrià sumaven un total de 39 persones i utilitzaven tots els serveis de Santa Coloma, però de nou, aquesta petició no es va fer efectiva. El 1874 ho intentà la capital, que obrí un expedient per tal d'annexar totes les seves poblacions veïnes: Sants, Les Corts, Sant Gervasi, Sarrià, Sant Andreu del Palomar, Sant Martí i Sant Adrià. La Diputació, però, la denegà de nou. En aquests intents d'annexió encara falta l'última ciutat limítrofa: Badalona, la qual va fer un intent al 1926 que, novament, resultà fallit. Així, i davant constants rebutjos, el 1929 Barcelona va executar un Reial Decret, on Sant Adrià es va veure annexionat pels seus dos municipis veïns. D'aquesta manera, el marge dret del riu Besòs passà a formar part de Barcelona, i l'esquerra, de Badalona. Aquest Reial Decret va tenir vigència fins el 22 d'abril de 1958, quan, per sentència del tribunal suprem, es va anul·lar. Aquesta creu de terme s'encarrega el 1944 al prestigiós arquitecte Josep Maria Pericas i Morros (1881-1966), qui va ser un arquitecte català entre el modernisme i el noucentisme, les obres del qual tenien una gran influència de Gaudí i del medieval romànic. La creu es va inaugurar aquest mateix any i se situà al mateix emplaçament on anys enrere ja n'hi havia hagut una altra, assenyalant el límit del municipi: entrant a Sant Adrià per la carretera de Mataró i en les proximitats de la sèquia Madriguera. La col·locació d'aquesta respon a dos fets generals: en primer lloc, secunda la iniciativa franquista, juntament amb Acció Catòlica, que propugna el restabliment de totes les

Creus de Terme afectades durant la Guerra Civil; en segon lloc, fa referència al sentiment d'independència municipal dels adrianencs i les adrianenques.

Bibliografia

BELLOSTES, J. i ARNAU, N. (2002): Catàleg de béns culturals d'interès local del municipi de Sant Adrià de Besòs. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 60, abril de 2008. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 62, maig de 2008. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 63, maig de 2008. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 64, maig de 2008. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 66, juny de 2008. L'independent. Setmanal de Sant Adrià. Núm. 67, juny de 2008. Webgrafia: <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0050335.xml> <http://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=1934>

